

1. Tiešsaistes

Akreditācijas darbnīca

Par riskos balstītu lēmumu pieņemšanu un ietekmi uz akreditācijas procesu!

25.01.2023
10:00 – 12:00

Norises vieta:
MS Teams

Gundega
Jaunbērziņa – Beitika

Gundega Jaunbērziņa - Beitika

- ▶ Nacionālā akreditācijas biroja direktore
- ▶ 17 gadu pieredze valsts pārvaldē, rūpējoties par preču un pakalpojumu brīvu apriti!
- ▶ Uzņēmēju un valsts interešu identificēšana un pārstāvība nacionālā un starptautiskā līmenī.

#eksportspēja

#produktivitāte

#konkurētspēja

#inovācijas

#standartizācija

#kvalitāte

Mikus Zelmenis

▶ Latvijas Kvalitātes biedrības valdes priekšsēdētājs, SIA "No manis" (biznesa vadības risinājumi, kvalitātes vadība) eksperts, valdes priekšsēdētājs.

▶ 20 gadu pieredze kā vadības konsultantam un ekspertam biznesa procesu pilnveidošanā un attīstīšanā vairāk kā 60 uzņēmumos un organizācijās kā Latvijā, tā ārvalstīs. Sertificēts EFQM vērtētājs.

#eksportspēja

#produktivitāte

#konkurētspēja

#inovācijas

#standartizācija

#kvalitāte

Darbnīcas mērķis:

**Veicināt izpratni un dialogu par
ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANAS INSTITŪCIJU AKREDITĀCIJAS**

PROCESIEM

IEGUVUMIEM

IZAICINĀJUMIEM

IESPĒJĀM

ATKLĀTS, UZ SADARBĪBU VĒRSTS UN CIENPILNS DIALOGS STARP

ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANAS
INSTITŪCIJĀM

NOZARU PĀRSTĀVJIEM

TIRGUS UZRAUDZĪBAS
IESTĀDĒM

NACIONĀLO AKREDITĀCIJAS
IESTĀDI

POLITIKAS VEIDOTĀJIEM

**Pieredze! Pārdomas! Priekšlikumi!
Vajadzības! Atsauksmes! Jautājumi!**

RAKSTI:

https://ej.uz/LATAK_1

Darba kārtība:

- ✓ Risku pārvaldības pieeja
- ✓ Ieinteresētās puses, to intereses un vajadzības
- ✓ Risks, riskos balstīta vērtēšana un risku profils

www.menti.com

Akreditācija!?

Vienā vārdā!

www.menti.com
kods: 3107 0587

Valsts aģentūra
“Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs”

AKREDITĀCIJA

Apliecina, ka atbilstības novērtēšanas struktūra atbilst noteiktajām prasībām, lai veiktu konkrētas atbilstības novērtēšanas darbības.

ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANA

Novērtē vai atbilstības novērtēšanas objekts (produkts, process, pakalpojums, sistēma, persona vai institūcija) atbilst noteiktajām prasībām.

Novērtē un nodrošina atbilstību piemērojamām prasībām, rūpējoties par sabiedrības veselību, drošību, vides aizsardzību, kā arī citiem sabiedrības interešu aizsardzības aspektiem.

TIRGUS UZRAUDZĪBA

Īsteno darbības un pasākumus, lai nodrošinātu atbilstību noteiktajām prasībām un lai nepieļautu sabiedrības interešu apdraudējumu.

Akreditācija ir daļa no vispārīgās sistēmas, kurā ietverta atbilstības novērtēšana un tirgus uzraudzība, un kura izveidota, lai novērtētu un nodrošinātu atbilstību piemērojamām prasībām.

Aģentūras risku pārvaldības pieeja ir tāda pati, kā jebkura cita pārvaldības lēmuma pieeja, tā ir fokusēta uz

IEGULDĪJUMU ATDEVI

**PASTĀVĪGU UZLABOJUMU
ĪSTENOŠANU**

**PREVENTĪVU INOVĀCIJU
IEVIEŠANU**

saistīta ar rezultātiem viscaur iestādē.

Risku pārvaldības ietvaros pieņemtie lēmumi nav atsevišķu lēmumu kategorija, kas pēc brīvprātības principa var tikt atstāti novārtā vai kuri ir īstenojami formalizētā veidā, piemēram, tikai, lai izpildītu noteiktas prasības.

Shēmu īpašnieki

Politikas veidotāji

Tirgus uzraudzības iestādes

Atbilstības novērtēšanas
iestādes

Patērētāji

Latvijas Nacionālās
akreditācijas padome

Starptautiskās akreditācijas
organizācijas

Eiropas Savienības institūcijas

Uzņēmēji

Citu valstu nacionālās
akreditācijas iestādes

Nevalstiskās organizācijas

Standartu organizācijas

Augstskolas

Āģentūra īsteno ieinteresēto pušu iesaisti lēmumu pieņemšanā, apzinot to vajadzības un intereses, tādejādi daudz veiksmīgāk apliecinot darbības pārraudzību ieinteresēto pušu labā un pieņemot daudz labākus pārvaldības un organizatoriskos lēmumus.

informācijas
pieejamība

uzticamība
prasību ievērošana
starptautiska atzišana

novērtēšana

akreditācija

uzraudzība

AKREDITĀCIJĀ IEINTERESĒTO PUŠU INTERESES UN VAJADZĪBAS

www.menti.com

Jauni eksporta tirgi!

IESPĒJA!?

DRAUDI!?

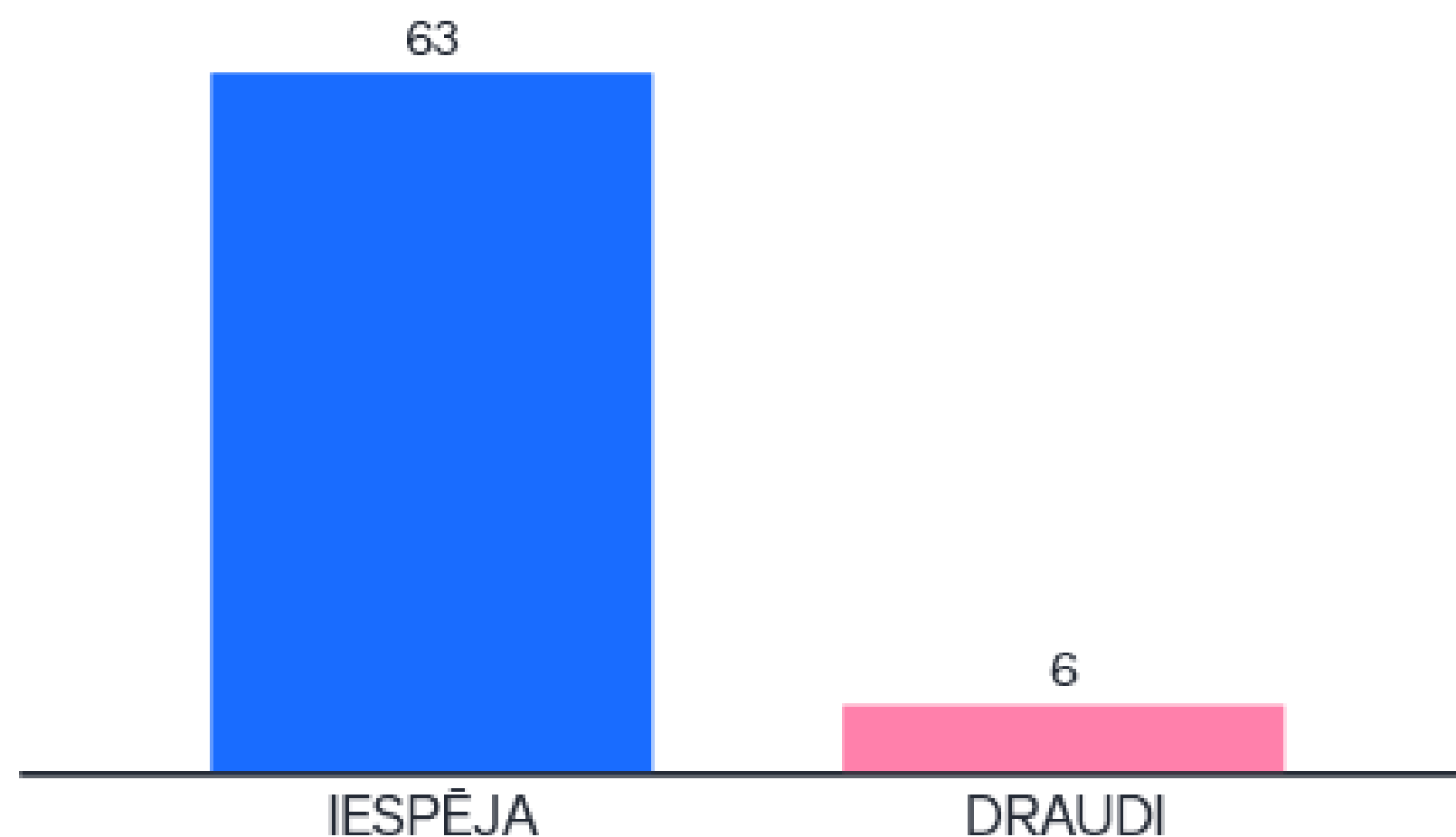
www.menti.com
kods: 6735 6857

Jauni eksporta tirgi!

IESPĒJA!?

DRAUDI!?

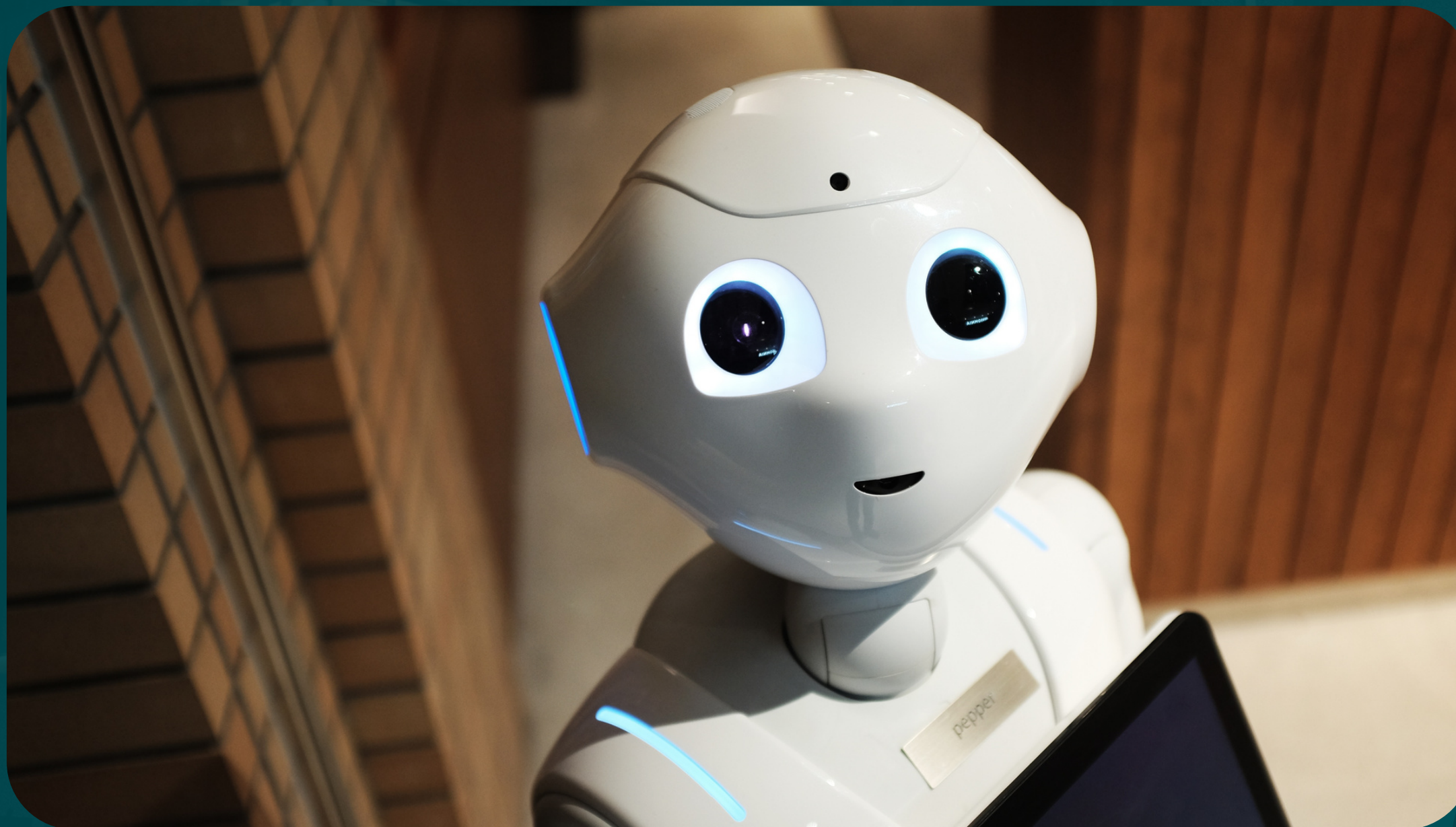

Inovācijas!

IESPĒJA!?

DRAUDI!?

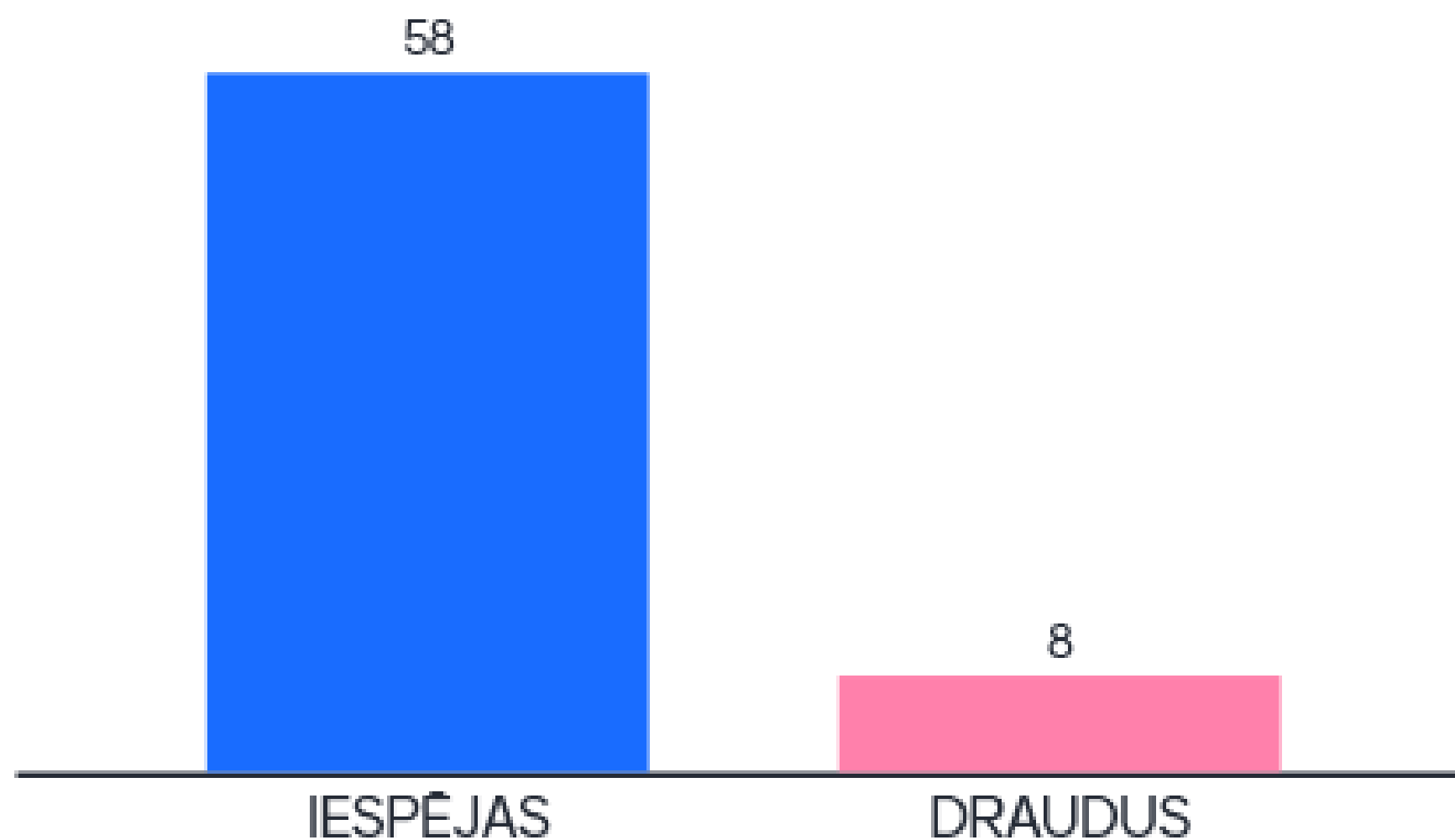
www.menti.com
kods: 7400 0248

Inovācijas!

IESPĒJA!?

DRAUDI!?

RISKS - rezultātu nenoteiktība (ar pozitīvu vai negatīvu ietekmi).

IESPĒJAS

DRAUDI

Āģentūra apzinās, ka riska perspektīva ir atkarīga no ieinteresēto pušu interesēm un vajadzībām, un ka dažādām ieinteresētajām pusēm var būt atšķirīgi viedokļi par iespējām un draudiem (pozitīviem/ negatīviem rezultātiem).Turklāt ieinteresēto pušu riska perspektīvas ne vienmēr ir saskaņotas un saskaņojamas.

Īstenojot institūciju akreditācijas procedūras, Aģentūra cita starpā ņem vērā:

INSTITŪCIJAS RISKU PROFILU, kura rezultātā Aģentūra var mainīt savu novērtēšanas pieeju (t.sk. novērtēšanas ilgumu un biežumu, kā arī izvēlētās novērtēšanas metodes un novērtēšanas komandas sastāvu);

AKREDITĀCIJAS MĒRĶI - sniegt pārliecību, ka institūcijas izsniedz derīgu rezultātu, ir kompetenta un darbojas neatkarīgi un objektīvi (neietekmējamība), kā arī nodrošināt institūciju uzticamību plašākam ieinteresēto personu lokam.

UZ RISKIEM BALSTĪTAS NOVĒRTĒŠANAS MĒRĶIS:

✓
OPTIMIZĒT NOVĒRTĒŠANU
(ieguldījuma atdeve)

tajā skaitā novērtēšanas
sagatavošanās ilgumu

✓
SNIEGT PAMATOJUMU

novērtēšanas
ILGUMAM BIEŽUMAM

izvēlētajai
NOVĒRTĒŠANAS NOVĒRTĒŠANAS
METODEI KOMANDAI

INSTITŪCIJAS RISKU PROFILS, kas ir integrēts institūciju akreditācijas programmās,
attaino identificētos **RISKU NOTIKUMUS**, kuri saistīti ar:

NEGATĪVU/ POZITĪVU IETEKMI uz
akreditācijas prasību/kritēriju izpildi,

t.sk. Aģentūras reputāciju un
funkciju (**AKREDITĀCIJAS MĒRĶA**)
izpildi.

Aģentūra cita starpā īpaši ņem vērā riskus, kas ir saistīti ar institūciju **DARBĪBU, PERSONĀLU, ATRAŠANĀS VIETU**, ja tie ir attiecinām.

Sagatavojot un pirms akreditācijas procedūru īstenošanas atjaunojot **INSTITŪCIJAS RISKU PROFILU** (risku novērtējumu, kas ir integrēts institūciju akreditācijas programmās), Aģentūra cita starpā ņem vērā:

- 1) **IETEKMI**, ko institūcijas rada, izsniedzot nederīgus rezultātus (ietekme uz klientiem, ieinteresētajām pusēm, sabiedrību);
- 2) **DAŽĀDOS RISKUS** - visām institūcijām nepastāv vienādi riski;
- 3) **AKREDITĒTĀS INSTITŪCIJAS BRIEDUMU** - institūcijas risku novērtējums var mainīties līdz ar akreditācijas uzturēšanas ciklu un uzraudzībā identificēto atbildību pret prasību izpildi (piemēram, Aģentūras vadošie vērtētāji var nenovērtēt atsevišķus riskus, kuri nav novērtējami, ņemot vērā to, ka institūcija ir nesen ieguvusi akreditāciju);

- 4) **VISU INFORMĀCIJU**, kura ir Aģentūras rīcībā un kura ir viegli iegūstama;
- 5) **INFORMĀCIJAS TRŪKUMU**, kas riska novērtējuma veikšanas ietvaros var tikt pats par sevi uzskatīts par risku;
- 6) akreditācijas sfērā ietverto **DARBĪBU TVĒRUMU**;
- 7) institūcijas **DARBĪBAS VIETAS**, to iekārtojumu, atrašanos un skaitu;
- 8) institūcijas **PERSONĀLU**, to kompetenci un skaitu;
- 9) institūcijas **DARBĪBU**, tajā skaitā vai nepastāv pārrobežu akreditācijas apstākļi, kas minēti dokumentā EA - 2/13;
- 10) institūcijas izveidoto **STRUKTŪRU**.

RISKI, kas ir saistīti ar institūcijas DARBĪBU (I)

- akreditācijas **sfēras sarežģītība** (piem., institūcijai ir nepieciešams apliecināt vairākas dažādas kompetences, lai aptvertu sfēru)
- **nozares vispārējā kompetence un atbilstīgums**, kurā darbojas institūcija (piem., kritiski tirgus uzraudzības konstatējumi, klientu/ patērētāju sūdzības, t.sk., par citām institūcijām, kuras darbojas tajā pašā nozarē)
- institūcijas **darbības organizācija** (piem., vietu skaits, ģeogrāfiskā darbības, ārvalstu pārstāvniecības, vairākas pārvaldības sistēmas attiecībā uz dažādām struktūrvienībām un standartiem)
- **citu darbību veikšana**, kas var konfliktēt ar atbilstības novērtēšanas darbībām (piem., konsultāciju sniegšana, likumdošanas un izpildvaras funkcijas, novērtējamā objekta ražošana)

RISKI, kas ir saistīti ar institūcijas DARBĪBU (II)

- noteikto prasību sarežģītība un būtiskums konkrētajai nozarei (piem., ES un nacionāla līmeņa prasību dažādība)
- institūcijas tirgus daļas proporcija
- ārpakalpojumā īstenotās darbības atbilstības novērtēšanas aktivitāšu izpildei
- sniegto atbilstības novērtēšanas pakalpojumu apjoms, biežums (t.sk. sertifikātu, veikto testu u.tml. skaits)
- izmaiņas tajos apstākļos, kas ir par pamatu akreditācijas prasību izpildes apliecināšanai un kas svarīgi atbilstības novērtēšanas darbību īstenošanai:
 - īpašumtiesību maiņa;
 - izmaiņas galvenajā personālā;
 - izmaiņas atrašanās vietā;
 - izmaiņas aprīkojumā.

RISKI, kas ir saistīti ar institūcijas DARBĪBU (III)

- kāds ir institūcijas vēsturiskais **sniegums monitoringa aktivitātēs** (piem., kvalifikācijas pārbaudēs, starplaboratoriju salīdzināšanā)
- kāds ir institūcijas vēsturiskais **sniegums attiecībā uz efektīvu un ātru neatbilstību novēršanu**
- kāds ir institūcijas vēsturiskais **sniegums attiecībā uz neatbilstību celoņanalīzes izpildījumu** (vai tas veikts rūpīgi vai tikai formāli)
- kāda ir **Aģentūras lēmumu vēsture**, kas saistīta ar institūcijas akreditācijas sfēras sašaurināšanu, apturēšanu, atcelšanu
- vai Aģentūra vēsturiski ir veikusi institūcijas **papildus uzraudzības pasākumus** (piem., pieprasīta papildus informācija ārpus kārtējās uzraudzības vai sūdzības ietvaros, ir veikta ārpus kārtas uzraudzības procedūra)

RISKI, kas ir saistīti ar institūcijas DARBĪBU (IV)

- vai par institūciju ir tikušas saņemtas sūdzības vai negatīvas atsauksmes (vai kāds ir cēlis trauksmi par institūcijas darbību)

- kāds ir institūcijas vēsturiskais sniegums attiecībā uz būtisku neatbilstību novēršanu

- attālinātais darbs (nodarbinātie lielāko daļu sava laika pavada stādākot ārpus centralizētās darba vietas)

- institūcija darbojas elastīgajā sfērā

RISKI, kas ir saistīti ar Institūcijas PERSONĀLU.

- kāda ir institūcijas **personāla kompetence un pieredze**

- kāda ir institūcijas **resursu kapacitāte**, lai spētu nodrošināt savlaicīgu un kompetentu atbilstības novērtēšanas darbību izpildi

- kāda ir institūcijas **personāla mainība** (salīdzinot ar citiem nozares dalībniekiem)

- kāda ir institūcijas **jaunpieņemto un pieredzējušo nodarbināto attiecība** (īpaši attiecībā uz atbilstības novērtēšanas darbību izpildi)

RISKI, kas ir saistīti ar institūcijas ATRAŠANĀS VIETU.

- kāds ir institūcijas **apliecinātais uzraudzības un kontroles līmenis** pār visām atrašanās vietām (it īpaši tām vietām, kuras atrodas ārpus galvenā biroja vai galvenās mītnes/ darbu izpildes vietas)
- atrašanās **vietu ģeogrāfiskais novietojums**, kas rada atšķirības valodā, kultūrā, un jo īpaši konsekventā politiku, procedūru, metošu piemērošanā (izpildē)
- kāds ir institūcijas **veikto darbību kritiskums**, kuras tiek īstenotas ārpus galvenā biroja vai galvenās mītnes/ darbu izpildes vietas (piem., procesa izstrāde un apstiprināšana, līgumu pārskatīšana/ uzraudzība, lēmumu pieņemšana, kompetence pieņemt un uzraudzīt/ monitorēt personālu)
- **vietas tips/ veids** - pastāvīga, pagaidu (īslaicīga), mobila (pārvietojama)

Risku profilu **INTEGRĀCIJA**, tos integrējot novērtēšanas programmās.

Akreditācijas programmu **PĀRSKATĪŠANA**, pielāgojot novērtēšanas plānus.

Akreditācijas programmu **NOVĒRTĒŠANA** (audits).

Riska grupa	Risks	Uzraudzības veids	Uzraudzības intervāls	Novērtēšanas apjoma proporcija
1. riska grupa	Nenozīmīgs	Minimālā novērtēšana	18-20 mēneši	50% no akreditētās darbības jomas starp divām novērtēšanām
2. riska grupa	Normāls	Normāla novērtēšana	12 mēneši	vairāk nekā 50% no akreditētās darbības jomas starp divām novērtēšanām
3. riska grupa	Ļoti nozīmīgs	Intensīva novērtēšana	12 mēneši + ārpuskārtas novērtēšana	100% no akreditētās darbības jomas starp divām novērtēšanām

PALDIES!

Lai izdodas fokusētos uz pašu svarīgāko
un radīt vērtību!

Uz tikšanos!